

A Et magnitudinem tuam narrabo.] Græc. & vulg. Lat. legunt: Narrabunt. At Ebr. est, אספרנה: id est, Narrabo eam. Vers. 9.

Fidelis Dominus in omnibus verbis suis.] Hic versus in Ebræo non habetur: perspicuum est autem, desiderari illum. Patetur Kimhi Ebræus, ignorare se quomodo factum sit, ut cum hic Psalmus ad ordinem & numerum literarum Aleph beth compositus sit, desideretur vers. inchoans à litera nun. Cum itaque & in Græc. & vulgata Latina, & in Arabica quoque versione id reperitur, quod in Ebr. desideratur, visum est illud in nostra versione retinere: præsertim, cum vero simile sit ex initio huius versus, fuisse illum olim in textu Ebraico lectum ad hunc modum: *יחיד בכל דבריו והסיד בכל מעשיו*: id est, *Fidelis Dominus in omnibus verbis suis, & benignus in omnibus operibus suis.* Vers. 14.

Et satias quicquid viuit pro voluntate.] Ebr. est: ומשביע לכל חידעך Græc. legunt: *κόη ἰμπληθεῖ πᾶν ψῶρον ἀνάγκης*: id est, *Et implet omne animal beneuolentia.* Vulg. Lat. *Et implet omne animal benedictione.* Is pro ἀνάγκης legunt ἀνοχίας. Hieron. *Et implet omne animal refectione.* Pagn. *Ad voluntatem.* Reliqua non admodum discrepant. Vers. 17.

Exaltabo te Deus meus rex.] Primis duobus versibus propositum suum pijsimus Propheta exprimit, quo ad laudandum Dominum Deum suum propendebat ac ferebatur: ac simul præmonet, quid hoc sit Psalmo facturum. Amplificat autem rem eandem alijs atque alijs verbis. Summa est: *Laudabo te Domine Deus rex perpetuo & indefinenter.* Nihil aliud dicit, cum canit: *Exaltabo te Deus meus rex;* nec cum subiicit: *Et benedicam nomini tuo in seculum & semper.* Id ipsum repetit versu secundo, cum dicit: *Per singulos dies benedicam tibi, & laudabo nomen tuum in seculum & semper.* Idem est *benedicere Deo, & nomini eius, quod exaltare Deum, & nomen eius laudare,* EXPLA- NATIO. Vers. 1. & 2.

Magnus Dominus, & laudatus plurimum.] Orditur hoc loco laudem & exaltationem Dei, quam initio Psalmi proposuit. Orditur autem ab inmensa illius maiestate & gloria. *Magnus, inquit, Dominus, & laudatus plurimum.* Quod adiicit: *Et magnitudinis eius nulla est peruestigatio:* ad id facit, ut ad moneat, nec modum, nec finem esse diuinæ maiestatis, ut non ineptè habeat vulg. Lat. *Et magnitudinis eius non est finis.* Vers. 3.

Generatio ad generationem.] Ut maiestatem Dei laudibus extollat, conuertitur ad illius opera. Et primum id illis tribuit, quod per omnes omnium seculorum ætates perpetuam laudem mereantur. Sic intelligendum est, quod dicit: *Generatio ad generationem laudat opera tua.* Potest exponi ad hunc modum: *Vniuersus ille seculorum & ætatum decursus celebrat opera tua: hoc est, celebrat te tanquam omnium ætatum ac generationum authorem & opificem.* Vel, sicut Dauid Kimhi exponit: *Quælibet ætas præcedens ætati sequenti prædicat & commendat opera tua, quæ vidit & cognouit, ut ætas præcedens, & tamen nondum finita, sit senum, & subsequens iuuenum, adolescentum & puerorum.* Quando igitur senes iuuenibus & adolescentibus ea opera Dei deprædicant, quæ ipsi viderunt & cognouerunt, generatio generationi opera Dei commendat & laudat. Id verum est, quando maior ætas pietate est prædita: secus verò, quando prorsus est corrupta & impia. Miki itaque videtur, vel prior sensus, vel si is non placet, ille saltem propius ad mentem Prophetæ accedere, quo intelligimus, nullum esse tempus, nullum seculum, quod non singularia quædam opera Dei succedenti ætati considerata offerat, etiam si vsque adeo stupidi sint mortales omnes, ut nemo illa obleruet. Vers. 4.

Et potentiam tuam indicant, inquit.] Exponit, quomodo singulæ ætates opera Dei laudent. Non laudant verbis, sed manifestis argumentis & indicatijs, quibus omnes de potentia Dei considerata ac celebranda admonent. Vers. 5. 6. & 7.

Splendorem gloriæ potentiæ tuæ.] Repetit propositum suum, & commemorat, quid in illo sibi occurrat. Saluo aliorum iudicio, videntur hi tres versus, 5. 6. & 7. hoc sensu positi. Si de potentiæ tuæ, admodum gloriosæ, splendore, & mirabilibus tuis factis commémari, ac magnitudinem tuam enarrare voluero, quid illa spirant? imò quid eructant aliud, quam multæ tuæ bonitatis memoriam: imò quodammodo de iustitia tua vocalissimè cantant. Vers. 5. 6. & 7.

Videtur autem huic sensui obstare, quod versu 6. non habetur: *Et robur terribilium factorum tuorum loquar: sed, loquuntur.* Verum id incommodi tolli potest, si legatur ad hunc modum: *Et verba mirabilium tuorum commentabor (quæ robur terribilium tuorum factorum) loquuntur* ut vau loco אשׂר: id est, *quæ vel certè ociosè sit posita: vel, si quod in Ebræo est, אספרנה: id est, Narrabo eam, in tertia persona cù Græc. & vulg. Lat. sic legatur: Et magnitudinem tuam narrans, erit hic sensus: Vbi de splendore gloriæ potentiæ tuæ, & de verbis mirabilium tuorum commentor, loquuntur illa & prædicant robur terribilium factorum tuorum, & quanta sit magnitudo tua narrant, eructant etiam multæ bonitatis tuæ memoriam, & de iustitia: id est, probitate tua cantant.* Vers. 8. 9. & 10.

Clemens & misericors Dominus, tardus ad irascendum, & magnificus benignitate.] Mutat personam. Ratio est, quod ista inducit tanquam operum ac mirabilium Dei narrationem & canticum, quo de eo palam canunt, quod sit clemens, misericors, tardus ad irascendum, magnificus benignitate, bonusque omnibus, & quod miserationes eius omnia eius opera excellent. Dixit: *Memoriam multæ bonitatis tuæ eructant, & de iustitia tua cantant.* Quid illa de iustitia ac bonitate Dei cantent, duobus istis versibus 8. & 9. consequenter memorat, dicens: *Clemens & misericors Dominus, &c.* Vers. 10. 11. 12. & 13.

Celebrant te Domine omnia opera tua.] Adhuc immoratur celebrationi operum Dei. In genere illis tribuit, quod Dominum, tanquam ipsum opificem laudent. Omnia, inquit, opera tua sic sunt eximia & illustria, ut nullum sit ex illis, unde non laus aliqua ad te redeat. Et qui benignitatis tuæ sunt participes (חסידים) homines pij, tibi benedicunt: illorum videlicet non solum cōsideratione, sed & sensu moti. Deinde subiicit, quomodo regnum Dei extollant. *Gloriam, inquit, regni tui dicunt.* Intellige opera Domini: VV 3